

O dragoste îndrăzneată

Despre autori

DR. DAN B. ALLENDER este președinte și profesor de consiliere la Mars Hill Graduate School (www.mhgs.edu), din Seattle, statul Washington. Deține un cabinet individual de psihoterapie și este invitat frecvent ca vorbitor la conferințe și seminarii. Dan Allender și-a obținut licența în teologie la Westminster Theological Seminary și doctoratul în psihologia consilierii la Michigan State University. Este autorul cărților *O inimă rănită*, *To be Told* [De spus] și *Leading with a Limp* [Când conduci șchiopătând]. El și soția sa, Rebecca, au trei copii: Annie, Amanda și Andrew.

DR. TREMPER LONGMAN III este profesor la catedra Robert H. Gundry de studii biblice din cadrul Westmont College. A obținut licența în teologie la Westminster Theological Seminary și doctoratul în Studiul Orientului Apropiat antic la Yale University. Tremper a publicat ca autor și coautor, nouăsprezece cărți și a scris numeroase articole. În plus, este unul dintre principalii traducători ai *New Living Translation* și a fost consultant pentru alte traduceri ale Bibliei, inclusiv pentru *The Message*, *New Century Version* și *Holman Standard Bible*, aceasta din urmă în curs de apariție. Tremper și soția sa, Alice, au trei fii.



O DRAGOSTE ÎNDRĂZNEATĂ



Dan B. Allender
Tremper Longman III

Indiferent ce ai iubi, cu siguranță ceva îți va sta pe inimă și e posibil chiar să îți-o sfășie. Dacă vrei să te asiguri că nimic nu îți-o va afecta, atunci trebuie să nu-ți încredințezi inima nimănui, nici măcar unui animal. Ambalează-ți-o grijuliu în ocupații favorite și în mici desfătări, evită orice situații încurcate, zăvorăște-ți-o la loc sigur în lacra sau coșciugul egoismului tău. Dar acolo în lacră – la adăpost, în întuneric, nemișcată, fără aer – ea se va transforma. Nimic nu îți-o va mai sfășia, va deveni incasabilă, impenetrabilă, de nerăscumpărat.

– din *Cele patru iubiri*, de C.S. Lewis

Iubim într-o vreme periculoasă. Nimic din ceea ce se merită să avem nu obținem fără luptă, de un fel sau altul. Trebuie să lovim întunericul, până ce lasă să se scurgă din el lumina.

– Bruce Cochburn, *Iubirea în vremuri periculoase*

Iubirea pentru cei deopotrivă cu noi este un lucru omenesc – prieten pentru prieten, frate pentru frate. Înseamnă să iubești ceea ce manifestă și merită iubire.

Lumea zâmbeste.

Iubirea pentru cei mai puțin norocoși decât noi este un lucru minunat – iubirea pentru cei care suferă, pentru săraci, pentru bolnavi, pentru ratați și pentru cei ce nu merită a fi iubiți. Asta înseamnă compasiune, și ea atinge inima lumii.

Iubirea pentru cei mai norocoși ca noi este o raritate – să-i iubim pe cei care reușesc acolo unde noi dăm greș, să ne bucurăm fără invidie împreună cu cei ce se bucură, iubirea celui sărac pentru cel bogat, a persoanei de culoare pentru albi. Lumea rămâne întotdeauna uimită de sfinții ei.

Și mai există și iubirea pentru dușmani – iubirea pentru cel care nu-ți răspunde cu iubire, ci cu ocară, te amenință și te rănește. Iubirea celui torturat pentru torționar. Aceasta este iubirea lui Dumnezeu. Ea cucerește lumea.

– din *The Magnificent Defeat*, de Frederick Buechner

Cuvânt înainte

Nu înțelegem pe deplin până ce nu ajungem acasă. Abia atunci vom fi feriți de atacurile vătămătoare, necorupți de valori false și pe deplin liberi să trăim așa cum ne-a fost menit. Însă, până în ziua aceea, Dumnezeu S-a îngrijit să ne putem bucura și în împrejurări potrivnice. El stârnește pe nesimțite în noi o foame după puritate, mai puternică decât pofta; și ne dă puterea de a căuta relația cu alți oameni, chiar și cu cei care se poartă urât cu noi, prin puterea iertării și a harului restaurator.

Însă bucuria supranaturală, curăția profundă și iubirea înflăcărată (cea care supraviețuiește și tratamentului abuziv) sunt greu de găsit în comunitățile noastre creștine. Ne pricepem mai bine să cântăm despre bucurie, decât să îi percepem realitatea, atunci când ne lovește vreo nenorocire. Suntem înclinați mai degrabă să ascundem elementele impure din ființa noastră, decât să ne acceptăm cu onestitate înfrângerea. Și ne place să ne măsurăm spiritualitatea în termeni care nu ne cer niciodată să înfruntăm apatia propriului suflet, care ne răpește pasiunea din relații.

Pe de altă parte, sunt semne clare că Dumnezeu lucrează. Două tendințe pe care le-am remarcat mă încurajează în mod deosebit să cred că s-ar putea să fim martorii unei treziri. Ele îmi dau speranță, când îmi continuu călătoria printr-o lume superficială și ostilă, unde nimic nu funcționează așa cum ar trebui. Poate că tocmai de aceea mă bucur că dr. Allender și dr. Longman au scris *O dragoste îndrăzneată*. Ei vorbesc cu onestitate despre problema răului, într-o manieră care ne obligă să ne bazuim pe puterea supranaturală a lui Dumnezeu – dacă ne dorim să supraviețuim cu bucurie acestei vieți.

Una dintre direcțiile dătătoare de speranță este reînsuflețirea, în multe cercuri, a curajului de a crede că Dumnezeu există, că El este

pe punctul de a face o lucrare perceptibilă și profundă, că rugăciunea ne pune literalmente în legătură cu El – tot așa cum prin intermediul cablurilor telefonice ajungem în casa unui semen de-al nostru – și că unitatea oamenilor legați într-o manieră similară ar putea slăbi sectarismul, fără a compromite convingerile specifice fiecăruia.

Să numim această tendință *recuperarea supranaturalului* sau a realității unei relații cu Dumnezeu. Iar apoi, să ne dăm seama că ea are potențialul de a ne umple de pasiune pentru lucrurile care merită. Vă puteți închipui cum ar fi să dezbatem diferențele dintre noi cu sinceritate și cu un zel legitim, fără a ne pierde pasiunea arzătoare pentru Hristos, care ne ține mâinile strâns împreunate? Recuperarea contactului cu supranaturalul ar putea încuraja acea unitate pentru care Domnul Isus S-a rugat chiar înainte de a muri.

Cea de a doua direcție se referă la dorința de a renunța la prefăcătorie. Prea multă vreme ne-am păstrat încrederea în puterea Cuvântului lui Dumnezeu, amăgindu-ne că lucrurile nu sunt chiar așa de rele cum par și că chemarea la iubire pe care ne-o face Dumnezeu presupune mai puțin decât a avut El în vedere. Dacă găsim puterea de a ne păstra relațiile plăcute, iar viața personală disciplinată, ne felicităm pentru maturitatea de care dăm dovadă.

M-am întrebat adesea dacă popularitatea de care se bucură bisericile mari, unde evenimentul de duminică dimineața este mai important decât comunitatea de zi cu zi, nu reflectă cumva o decepție în relații, mai degrabă decât dragoste pentru închinare. La fel, m-am întrebat: oare conferințele captivante, unde oratorii își joacă rolul, nu înainte de a atenționa publicul: „Am venit aici să slujesc, nu să dau un spectacol“, ne oferă și altceva în afara unei emoții de moment, care nu ne pregătește să ne continuăm drumul către Dumnezeu, prin agonia și eșecurile noastre personale?

Se întâmplă însă și lucruri bune. Bisericele mari și conferințele captivante iau tot mai des în discuție problemele reale ale vieții și promovează comunitatea permanentă ca fiind contextul adecvat pentru rezolvarea durerii sufletești, a furiei și îndoielii. Ajungem să înțelegem că relația cu Hristos nu are menirea de a ascunde latura întunecată a vieții, ci de a ne lumina drumul prin ea. Iar unii dintre noi înțeleg că adevăratul creștinism nu este cel care Îl prezintă pe Dumnezeu ca o putere supremă care ne rezolvă problemele, ci Îl preamărește ca fiind rațiunea suficientă pentru a persevera pe cale cu un țel bine definit, cu speranță și bucurie.

Această a doua tendință – numiți-o *curajul de a lupta* – o complinește pe cea dintâi. Ea ne cheamă să luăm parte la o luptă în care fie vom sfârși uciși, fie vom intra în legătură cu Dumnezeu. Ne cheamă să-l înfruntăm pe vrăjmașul lui Dumnezeu. Și ne reamintește că dacă alegem să ne luptăm cu un alt dușman, o facem pe cont propriu. Atunci când acceptăm doar înfruntarea cu forțele ce se împotrivesc confortului nostru imediat și nu ne prindem în luptă cu dușmanul diabolic care-și dorește să-L priveze pe Dumnezeu de slava Sa, Dumnezeu nu va deveni niciodată o realitate pentru noi – deoarece El Se războiește pe un alt front, unde lupta este mult mai înverșunată.

Preocuparea mistuitoare a lui Dumnezeu este să nimicească răul prin puterea bunătății pure, făcută cunoscută prin dragostea Sa desăvârșită și neprihănită. Și, așa cum prea bine o știe fiecare creștin, acest lucru cere multă muncă. Dumnezeu a luat hotărârea de neclintit de a înlătura orice suspiciune că El nu ar fi bun și de a face ca fiecare genunchi să se plece spre a mărturisi că nu există slavă care să o întrecă pe a Lui.

Până ce Se va întoarce, descoperind pe deplin puterea dragostei Sale neabătute, Dumnezeu le poruncește celor care merg după El să pătrundă în realitatea vieții (și să sângereze, în urma ciocnirii cu răul). Trebuie ca, în vederea bătăliei, să ne înarmăm cu *un scop mai înalt decât desfătarea de o clipă, cu încrederea de neclintit că Dumnezeu este bun, indiferent ce se întâmplă, și cu pasiunea unei iubiri îndeajuns de îndrăznețe, încât să se angajeze în luptă cu adevăratul dușman.*

Curajul de a lupta împotriva răului cu arma iubirii îndrăznețe trebuie stimulat. Cultivarea sa va demasca minciuna unui moralism care ne sfătuiește să ne izolăm de inima omenească, concentrându-ne asupra conformării la anumite standarde exterioare. El va spulbera amăgirea unui legalism care reduce viața la un sistem bine organizat, unde dacă facem ce este bine, nu vom avea de umblat prin văile adânci ale confuziei, îndoielii și rușinii. Împreună cu primul trend amintit – recuperarea supranaturalului –, această a doua orientare ar putea să ne unească în lupta împotriva unui inamic comun și să ne determine să înaintăm, dovedind curajul soldaților dotați cu o armură supranaturală.

Viața nu este ușoară. Poate fi bună, dar nu este ușoară. Răspunsul nu stă în biserici tot mai mari unde să ne putem ascunde, nici în conferințe care ne măresc nivelul de adrenalină. Trebuie să descopere-

rim puterea lui Dumnezeu de a ne păsa de cei de lângă noi, chiar și atunci când simțim că inima ni se frânge; trebuie să găsim iubirea lui Dumnezeu, pentru a le întinde o mână celor pierduți, chiar dacă durerea noastră persistă. Trebuie să învățăm să trăim bine într-o comunitate de oameni uneori minunați, mult prea adesea nespuse de răi și de obicei undeva între cele două.

Cartea aceasta acceptă provocarea de a ne ajuta să descoperim puterea de care avem nevoie pentru a trăi în lumea noastră, fără prefăcătorie. Ea desființează definițiile slabe ale iertării. Înfruntă încercările superficiale de a iubi. Dă în vileag tendința noastră de a face viața să funcționeze, refuzând să recunoaștem că uneori nu funcționează. Ne împinge către o disperare care fie ne va ruina, fie ne va călăuzi către realitatea lui Dumnezeu.

Îl cunosc bine pe Dan Allender. Are defecte și imperfecțiuni, ca noi toți, de altfel. Dar se numără printre puținii care au luat hotărârea nestrămutată de a-și croi drum prin realitate, în căutarea lui Dumnezeu. Tremper Longman face parte dintr-o specie rară: un cărturar de clasă, care studiază textul cu precizia unei minți disciplinate și, în același timp, un om ce-L caută cu sinceritate pe Dumnezeu și nu se mulțumește cu acuratețea lipsită de pasiune (și, prin urmare, irelevantă).

Un consilier care luptă în primele rânduri și un cărturar care-i furnizează muniție au lucrat împreună pentru a crea o carte – una dintre puținele de acest fel – care îmi întărește speranța: Dumnezeu este abordabil ca ajutor în lupta pentru pătrunderea în realitățile vieții, lupta cea bună.

DR. LAWRENCE J. CRABB, JR.

INTRODUCERE

IERTAREA:

O taină încâlcită

Iubire. Folosim cuvântul cu foarte multă ușurință și poate chiar credem că știm câte ceva despre ea. În mod cert, este ceva ce ne dorim cu toții și, în momentele noastre bune, vrem să o dăruim. Totuși, nu există vreo îndeletnicire mai solicitantă decât iubirea.

Iubirea ca reflectare a slavei lui Dumnezeu este temeiul vieții, rațiunea de a exista și miezul Evangheliei. Este materia primă a vieții; totuși, ne este aproape imposibil să cuprindem în cuvinte imensitatea iubirii, să descriem cum poate fi omul transformat de ea ori cum o putem folosi pentru binele celuilalt – îndeosebi într-o lume care ne rănește cu regularitate și adesea profund. Scrierea unei cărți pe tema iubirii pare aproape un gest de infatuare.

În aceste condiții, de ce m-aș înhăma la o asemenea sarcină? Deoarece provocările și tainele iubirii m-au captivat. În fiecare zi, atât în viața profesională, cât și în cea personală, mă văd silit să răspund întrebării: „Ce înseamnă să-i iubesc pe cei care-mi fac rău?” Ca psiholog – și chiar mai mult, ca unul ce trăiește ca ființă căzută, alături de alte ființe căzute – mă confrunt zi de zi, ceas de ceas, minut de minut cu greșelile celor din jur. La fel ca dumneavoastră, sunt pus

în fața unor încălcări ale iubirii care strigă după iertare și a cerinței implacabile din partea lui Dumnezeu de a ierta.

Însă, când vine vorba să-i iertăm pe cei care ne fac rău, în sufletul multora dintre noi se duce o luptă. După câte se pare, cu cât mai mare este vătămarea, cu atât ne este mai greu să iertăm. Dacă ești creștin, înseamnă că ai o inimă răscumpărată, dar încă păcătoasă, care se străduiește să ierte. Porunca inexorabilă a lui Dumnezeu de a ierta, de a întoarce și celălalt obraz, de a a-i oferi dușmanului și haina de pe noi ne înfurie uneori, alteori ni se pare lipsită de logică, dar întotdeauna ne costă mai mult decât considerăm noi că ar fi drept sau rezonabil.

În consecință, cerința de a ierta poate fi tratată cu deferență, ca o faptă nobilă, dar imposibil de aplicat, respinsă ca perimată, uitată mereu – cu excepția împrejurărilor sigure sau, la fel de tragic, aplicată fără înțelepciune sau înțelegere. Iertarea celuilalt, *sine qua non*-ul iubirii, nu este un subiect ușor de înțeles, ca să nu mai spun, de trăit. Dar nu există altul mai important decât acesta. Prin urmare, scopul pe care îl urmăresc în această carte este să explorez (mi-aș dori să pot spune „să răspund“ la) întrebarea „Ce înseamnă să-mi iubesc dușmanul?“ – pe cel care m-a supus la abuzuri sexuale; pe soțul meu mânios și insensibil; pe prietena care m-a bârfit pe la spate și mi-a stricat reputația; pe copilul care refuză îmbufnat propunerea mea de a merge la plimbare; pe chirurgul sau pe mecanicul auto care nu acționează în interesul meu. Iar lista poate continua la nesfârșit.

În orice împrejurare, fie ea de scurtă durată sau interminabilă, crudă sau civilizată, caldă sau ostilă, va exista în relațiile fiecăruia dintre noi îndeajuns de mult păcat, încât iertarea va fi necesară dacă vrem să ne continuăm drumul către un țel bun. Cartea aceasta are ca subiect dragostea iertătoare – genul de dragoste care poate face față atât unei vătămări tragice, de neînțeles, precum abuzul sexual, cât și frământărilor cotidiene și explicabile, cum sunt lipsa de sensibilitate ori nerăbdarea.

Mi-am asumat o sarcină copleșitoare, pe care o numesc astfel nu doar din perspectiva imensității conceptelor cu care lucrez. Și din considerente personale, acesta este un demers foarte serios. M-am împotrivit o perioadă scrierii unei asemenea cărți din trei motive. În primul rând, pentru că nu tot timpul iubesc așa cum trebuie. Dacă mi-ați întreba prietenii, studenții, clienții, vecinii mei, pe alții cât de bine iubesc, ați primi răspunsuri de tot felul. Uneori iubesc destul de bine – la fel cum, pe distanță scurtă, un aligator poate alerga mai

PARTEA ÎNTÂI



Câmpul de bătălie al inimii

CAPITOLUL UNU

SENTIMENTE AMESTECATE CU PRIVIRE LA IUBIRE:

Ce pune în mișcare inima omului?

Tatăl lui Sherry ura femeile. Ori de câte ori se aflau împreună, ea era nevoită să asculte tiradele lui despre mama ei cea „frigidă“ și cliențele lui „lesbiene“. Sherry era unica lui „domniță“ și purta pe umerii săi oboșiți și apăsați de vinovăție povara cruzimii tatălui său. Iar când într-un sfârșit – după ce timp de douăzeci de ani îi slujise ca surogat de soție – a îndrăznit să-i sugereze că atitudinea lui față de femei, inclusiv față de ea însăși, îi rănește sufletul, cuvintele bine alese rostite de tatăl ei au străpuns-o ca un pumnal rece: „Am crezut că-ți pasă de mine. Dar văd că nu ești decât o fufă, ca toate celelalte.“

Ce ar însemna pentru Sherry să-și ierte tatăl pentru anii lungi de abuzuri? Isus a spus să „întoarcem și celălalt obraz“. Dar ea făcuse deja acest lucru de sute de ori, iar vorbele tatălui său continuau să o palmuiască fără milă, desfigurându-i aproape cu totul sufletul. Ar fi vrut să uite, pur și simplu, că are un tată. Însă în Biblie stă scris că trebuie să-l iubească.

Soția lui Patrick era și acum iubirea vieții lui. După cincisprezece ani de căsnicie, ea reușea încă să-l facă să râdă ca nimeni altcineva, iar în rolul de gazdă pentru clienții săi, îi eclipsa pe toți cei prezenți. Toată lumea se simțea bine la petrecerile la care lua parte și Penny. Prezența ei avea acea înrăurire magică, iar Patrick era teribil de mândru de ea. Însă de fiecare dată când încerca să stea de vorbă cu ea despre sentimentele lui reale, despre faptul că și-o dorea alături și pentru altceva decât o porție bună de râs, despre durerea pe care le-o pricinuia copiilor și lui însuși prin interminabilele sale spectacole publice, care îi îndepărtau inima de ei, Penny răbufnea: „Haide, nu fi ridicol! La urma urmelor, ce tot vrei de la mine? Uneori, chiar te porți ca un copil, să știi.“ Câteodată își cerea scuze, după o vreme, însă în fond nu se schimba nimic. Cercul vicios al durerii se înrădăcina tot mai adânc în inima lui Patrick.

Patrick cunoștea foarte bine teoria cu „iartă și uită“. Aceasta era singura soluție. Își iubea soția. Dar putea oare să continue în felul acesta, pentru tot restul vieții? Și cum rămâne cu copiii? Îi devenea din ce în ce mai greu să treacă cu vederea replicile mușcătoare ale lui Penny și disprețul ei, care îi amorțea sufletul. Simplul fapt de a ierta și a uita nu rezolva câtuși de puțin situația în familia lor și nu-i ducea nicăieri. Așa că se întreba: „Ce așteaptă Dumnezeu să fac?“, „Ce înseamnă să iubești o soție căreia efectiv nu îi pasă?“

Telefonul lui Jane suna iarăși. Probabil că era Carol. Avea impresia că de fiecare dată, tot Carol este. Trecea printr-o perioadă realmente dificilă – ca întotdeauna, de când își aducea Jane aminte. Avea nevoie de cineva cu care să stea de vorbă, iar adevărul este că Jane chiar o iubea. Carol putea să fie tare dulce și întotdeauna asculta cu atenție ce avea Jane de spus și încerca să-i urmeze sfaturile. Însă Jane simțea că în sufletul său se adună resentimente. „Cum poate să fie atât de egocentrică? Singurul lucru despre care discutăm sunt problemele ei. Dar cu mine cum rămâne? Parcă era vorba de o relație bazată pe concesii reciproce! M-am săturat până peste cap de toată treaba asta.“

Însă „dragostea acoperă o sumedenie de păcate“. E drept, Carol se purta uneori foarte egoist, dar avea probleme și frământări. Oare n-ar trebui ca Jane să fie un pic mai indulgentă? Nu voia să-i poarte pică lui Carol, dar îi venea tot mai greu să treacă cu vederea țărâitul zilnic al telefonului. În momentul de față, nu mai simțea prea multă iubire. La urma urmelor, ce voia Dumnezeu de la ea, la modul concret? Ea, una, nu dorea altceva decât să scape din această relație.

SENTIMENTE AMESTECATE CU PRIVIRE LA IUBIRE

Fiecare dintre noi își dorește, la un moment dat, să scape dintr-o anume relație. Este prea greu să iubim; iertarea pare imposibilă. De ce să ne mai căznim, de vreme ce eforturile noastre de a iubi par a înrăutăți și mai mult situația? Până și în cele mai bune relații, uneori rănilor căpătate în bătălie dau impresia că nu merită efortul depus. Însă inimii omenеști îi este greu să trăiască timp îndelungat sau în parametri normali, fără iubire.

Iubirea oferă viață. Ea îndulcește clipele întunecate și ne ajută inima să pulseze în continuare speranță. Iubirea este, deopotrivă, un prieten misterios și, câteodată, o dezamăgire cumplită. Într-o zi te împlinește, iar a doua zi pare a-ți lăsa sufletul dezgolit în fața crivățului înghețat al trădării. Dacă vrem să fim cinstiți cu noi înșine, trebuie să recunoaștem că avem sentimente amestecate cu privire la iubire.

Odată, o femeie pe care am consiliat-o mi-a mărturisit, cu lacrimi în ochi: „Urăsc iubirea. Nu pot trăi fără ea, dar nici nu pot suporta amărăciunea trădării.“ Nu avusese o viață deosebit de grea, nici nu trecuse prin pierderi îngrozitoare. Era căsătorită, avea doi copii adulți și un soț care nu se purta dur cu ea, însă nici nu se implica în mod deosebit în viața ei. Starea ei de sănătate era bună și avea suficienți bani ca să trăiască așa cum își dorea – dar, în același timp, devenea tot mai conștientă de durerea surdă din inima sa.

Sentimentul acela de goliciune, vag perceput pe parcursul unei bune părți din viața ei, se acutizase după un eveniment de rutină, petrecut la biserică. De ani de zile, femeia aceasta se implica în activități de tot felul, de la îngrijirea copiilor mici în timpul slujbelor religioase, până la conferințele de misiune. Timp de doi ani fusese vicepreședinta lucrării cu femeile și era de la sine înțeles că ea avea să preia conducerea, după retragerea din activitate a președintei în exercițiu.

După ce președinta și-a încheiat mandatul, cea mai bună prietenă a clienței mele – care nu se implicase prea mult, nici consecvent în lucrare, dar care era un lider înnăscut și o persoană plină de vervă (și, în plus, o avea de partea sa pe soția pastorului) – a fost aleasă președinte. În timpul acelei slujbe duminicale, când prietena ei a fost prezentată ca noul președinte al echipei responsabile cu lucrarea femeilor, cliența mea a simțit că o ia cu frig și că nu are nici măcar puterea să reacționeze. Avea senzația că este victima unui accident în care șoferul vinovat fugise de la locul faptei. Tocmai ce răsese în

tovărășia prietenelor sale, interacționând cu ele în părtășie, iar acum iat-o șezând stupefiată și însângerată – singură, abandonată și rămasă fără prieteni. Oricât de mult încerca să se sugestioneze că nu e mare lucru, că reacția ei este meschină și irațională, tot se simțea trădată.

Prietena ei o trădase. Nu renunțase la postul respectiv în favoarea persoanei care, în toți anii aceștia, făcuse cea mai mare parte din muncă. În zilele ce au urmat, clienta mea oscilase între sentimente de vinovăție și furie. De fiecare dată când se gândea la seara aceea când prietena ei acceptase, cu modestie și încântare abia ascunsă, funcția oferită, simțea că i se face rău. Îi părea imposibil să fie amabilă cu prietena sa, necum să o iubească și să o ierte. Cum să rezolve tumultul acesta lăuntric? Cunoștea cuvântul lui Dumnezeu: „Iubiți-i pe vrăjmașii voștri“, însă nu-i trecuse niciodată prin minte că ar putea fi chemată să iubească un vrăjmaș care, cu doar o zi înainte, îi fusese prieten apropiat.

SPERANȚA DE A AJUNGE LA IUBIRE

Iubirea, sau chiar și speranța de a simți iubire, este ceea ce-l atrage pe fiecare om în bătălia vieții. Dar tot iubirea – sau pierderea ei – ne face să punem sub semnul întrebării dorința de a trăi. Suntem prinși între ciocan și nicovală. Vrem iubire și vrem să iubim, însă deseori suntem suspicioși și cinici față de iubire, conștienți fiind că ea ne poate seduce și apoi trăda. Totuși, aproape toți mergem mai departe pe acest drum, în speranța că următoarea întâlnire cu iubirea va fi diferită.

Factorul care îi atrage pe cei mai mulți dintre oameni în rutina muncii, a întemeierii familiei, a nenumăratelor drumuri spre meciurile echipelor de juniori, a picnicurilor cu vecinii este speranța că, poate, într-o bună zi, viața lor își va reveni astfel încât toată confuzia, singurătatea, trădarea și temerile să se risipească, asemenea ridurilor stropite cu apă din fântâna tinereții. Știm cu toții că acea fântână a tinereții e doar un vis, iar Edenul, o amintire pierdută; însă dorul după o lume în care domnește iubirea – sau, cel puțin, unde universul meu să fie saturat de iubire – mă împinge să încep activitățile unei noi zile. Nădejdea aceasta acționează de fapt chiar și atunci când tot ce conștientizez este necesitatea de a mă trezi, dacă nu vreau să-mi pierd slujba. Dați-mi voie să ilustrez această strădanie a speranței de a afla iubirea, povestindu-vă viața unei femei.

O mamă singură se trezește la ora 5:30 dimineața pentru a se pregăti pentru serviciu. Îi îmbracă pe copii, îi lasă la grădiniță, se

luptă cu traficul din zori, vânează un loc de parcare, își ia din fugă o cană de cafea în timp ce încearcă să se strecoare printre hoardele agitate, se așază la masa de lucru pregătindu-se de o nouă zi de luptă cu bârfele mărunte de birou, cu aluziile cu tentă sexuală și cu ego-urile masculine sensibile – toate cu scopul de a câștiga îndeajuns cât să-și întrețină familia cea necăjită. De ce? De ce face toate astea zi de zi?

Primul răspuns al acestei mame singure ar putea fi: „Nu am pe nimeni. Trebuie să muncesc ca să-mi hrănesc familia.“ Foarte probabil, ea resimte obligativitatea acestei responsabilități, însă mai este ceva care o împinge înainte. Nu ar continua să se arunce în frecușul zilnic al vieții dacă nu ar fi motivată, într-un fel sau altul, de iubire. Are copii de hrănit și îmbrăcat. Trebuie să angajeze o profesoară de flaut pentru fica cea mare și să-i cumpere încălțăminte nouă băiatului celui mic pentru primul lui meci de T-ball.⁵ Poate că unele dintre motivele pentru care trudește din răspuțeri au la bază mânia – în crâncenarea aceea de tipul „las' că mă descurc eu singură“ – însă, la un anumit nivel, tot iubirea e cea care o pune în mișcare. Fără iubire s-ar ofili, iar îndatoririle ar copleși-o.

Chiar dacă viața ei gravitează în jurul iubirii, se prea poate ca tocmai refuzul cronic de a iubi să o mâne mai departe. Să presupunem că, din vreme în vreme, ea se implică în relații imorale. Mai mult decât atât, să presupunem și că inima îi este plină de ură la adresa fostului soț, care a părăsit-o pentru o femeie mai tânără. Divorțul dureros prin care a trecut i-a împietrit inima și i-a închis ochii față de Evanghelie. Inima ei a renunțat la orice sensibilitate. Devenind din ce în ce mai aspră, femeia aceasta este tot mai puțin dispusă să asculte frământările ciudate prin care trece fica sa, aflată la vârsta adolescenței, și nesfârșitele povești despre baseball ale fiului ei. Inima ei îl urăște pe cel care a distrus-o și, totodată, se închide față de cei care au nevoie disperată de compasiunea sa. În prezent, sufletul ei conține un amalgam straniu de duritate și blândețe, de distanțare și compasiune. Este singură și însetată. Mai are dragostea vreun înțeles pentru ea?

Oare femeia aceasta ar putea spune că iubirea este rațiunea sa de a exista? Îi slujește iubirea drept criteriu după care își evaluează viața? Dintr-un anumit punct de vedere, tocmai iubirea este factorul care o îmboldește să meargă mai departe, dar tot ea a împietrit-o, prin dezamăgirile suferite. Iubirea este temeiul pentru care trăiește, însă doar rareori se oprește cu gândul la semnificația iubirii și la ceea ce îi cere aceasta.

Ce-am putea să-i spunem noi despre iubire? Despre iubirea lui Dumnezeu? Despre ce înseamnă să fii transformat de iubire și să-i iubești pe cei de lângă tine din perspectiva iubirii lui Dumnezeu? O asemenea sarcină este cu mult mai mare decât ne-am imagina majoritatea dintre noi. Ce să-i spun clienței mele, o mamă singură care se luptă cu singurătatea și imoralitatea, cu epuizarea fizică și împietrirea inimii? Cu câțiva ani în urmă, i-aș fi răspuns mai iute, mai volubil și mai sigur pe mine decât o fac acum. I-aș spune și astăzi să evite imoralitatea. Nici atunci și nici acum nu aș trece cu vederea porunca biblică de a-l ierta pe fostul său soț. Aș încuraja-o să lase la o parte asprimea aceasta defensivă și tendința de autoprotejare.

Sfaturile mele sunt întemeiate, însă mă întreb dacă nu cumva cuvintele mele se vor izbi de niște urechi surde. Mă tem că îndemnul meu (deși adevărat) ar putea să pară, în mare măsură, irelevant în contextul frământărilor ei de zi cu zi. Ce legătură poate să fie între iubirea arătată altora, îndeosebi celor care au rănit-o, și frecușul cotidian: trezitul de dimineață, plata ratelor la creditul ipotecar, adaptarea la talmeș-balmeșul lumii dimprejurul său?

POSSIBILITATEA DE A IUBI

Se prea poate ca iubirea să fie necesară pentru supraviețuire, însă existența de zi cu zi pare a face iubirea imposibilă. Iubirea este esențială, dar pare înnebunitor de irațională. Este acel ceva pe care îl dorim și îl disprețuim deopotrivă, pe care-l așteptăm și pe care-l ignorăm, pentru care muncim și pe care-l sabotăm.

Să fie oare adevărat că, fără intervenția divină, iubirea este imposibilă? Vechea zicală „A greși este omenește, a ierta este divin“ sugerează că nu ar trebui să ne așteptăm la mai mult decât un haos ce geme de păcat – dacă nu se întâmplă ceva, din afara canalelor obișnuite ale relațiilor interumane, care să ne lege rănilor cauzate de eșecul iubirii. Dragostea nu este posibilă – cel puțin, nu pentru mult timp – fără lucrarea vindecătoare a iertării.

Dacă clienta mea consideră discuția despre iubire imposibil de pus în practică, ce părere ar avea despre sfatul meu de a-i ierta pe cei care au rănit-o și i-au vătămat inima, prin trădarea dragostei? Mi-aș dori ca ea să fie atât de captivată de iubirea lui Dumnezeu, încât ceața de nepătruns a urii să fie mistuită de strălucirea irezistibilă a Evangheliei. Pe de altă parte, mă tem ca nu cumva aducerea

CAPITOLUL DOI

SĂ NE SCOATEM URA DIN POD:

De ce nu iubim mai bine?

Discuția agreabilă și relaxată de care mă bucuram în compania unei bune prietene s-a încheiat brusc cu o privire încrâncenată a interlocutoarei mele, care mai apoi mi-a întors spațele, mânioasă. Tocmai o tachinasem în legătură cu niște scăpări de logică pe care le sesizasem la ea și cu faptul că uneori părea a pierde noțiunea timpului. Am glumit, spunând că se poartă de parcă ar fi de pe altă lume, moment în care prietena mea a explodat, pur și simplu. Părea că declanșasem un adevărat cutremur lăuntric, undeva în adâncurile sufletului ei.

Intensitatea reacției sale m-a redus la tăcere și m-a șocat. Am încercat să stau de vorbă cu ea despre cele petrecute, însă am primit drept răspuns o tăcere rece, ca de piatră, presărată, din vreme în vreme, cu câte un comentariu sarcastic. În mod clar, atinsesem o coardă sensibilă, iar ea răspundea din reflex prin mânie, suferință și retragere în sine. Eram pus față în față cu ura.

În momentul atacului, prietena mea, care altminteri ține la mine, mi-a dorit răul. Remarcile ei sarcastice erau tot atâtea săgeți menite a-mi străpunge inima, iar tăcerea sa neclintită – un fel de ciomag

prin ale cărui lovituri voia să mă împingă spre indiferență. Îmi dădeam prea bine seama că se simțea rănită, dar părea totodată setoasă de sânge. Eram conștient că prietena mea era copleșită de rușine, pe care însă o anestezia prin doze extrem de ridicate de furie.

Ar fi, oare, greșit să spunem că în momentul respectiv, indiferent pentru ce motiv – întemeiat sau nu – ea mă ura? Suntem prieteni; ne pasă unuia de celălalt. Însă atunci când mi-a înfipt în spate ascuțișul pumnalului său, iubirea ei era eclipsată de ură.

Se poate să iubești și să urăști, în același timp, o anume persoană? Sau, și mai important, se poate să urăști atât de profund pe cineva, încât iubirea să fie pusă cu totul în umbră, până într-acolo, încât să devină o non-entitate funcțională – deși s-ar putea să persiste, totuși, un dram de iubire pentru respectiva persoană? Dacă această situație este posibilă în relațiile cu alți oameni, se poate oare ca până și dragostea pentru Dumnezeu a unei inimi regenerate să fie dezlocuită de propriul interes, de teama de cei din jur, de mânie, răzvrătire și ură? Cred că acest fapt este nu doar posibil, ci el reprezintă tocmai motivul pentru care majoritatea dintre noi iubim atât de deficitar.

Trebuie să ne punem o întrebare dificilă: de ce nu iubim mai bine? Sau, mai bine zis, de ce uneori iertarea înseamnă atât de puțin pentru noi? De ce suntem atât de predispuși să lăsăm baltă iertarea sau să iertăm într-o manieră atât de searbădă și de mecanică, ce nici nu îl atinge pe omul iertat, nici nu ne schimbă pe noi înșine în profunzime?

Dați-mi voie să rezum ideea principală a acestui capitol: încercarea noastră – pe care nu o admitem și în legătură cu care nu luăm nicio măsură – de a găsi viață în afara dependenței de Dumnezeu, și care este o formă subtilă de ură la adresa lui Dumnezeu, ne blochează dorința și dedicarea de a-i iubi pe cei din jur. Nu vom iubi nicio dată desăvârșit până când nu vom fi fără păcat, glorificați și făcuți desăvârșiți, asemenea lui Isus Hristos. Prin urmare, motivul pentru care nu iubim mai bine constă în permanenta noastră luptă cu păcatul.

Dragostea deraiază de la cursul normal atunci când inima noastră se întoarce împotriva lui Dumnezeu. Orientarea inimii omenești este fie înspre iubire, recunoștință și închinare, fie în sens contrar, spre ură și autoîndreptățire pentru păcat și adorarea sinelui. Dilema constă în faptul că rareori ura față de Dumnezeu este evidentă sau clar formulată. De cele mai multe ori, ura noastră la adresa lui Dumnezeu este înăbușită, negată sau redefinită.

Este imperios necesar să scoatem din debaraua sufletului atitudinea noastră față de Dumnezeu și să o cercetăm în lumina bunătății Sale îndelung răbdătoare.

DAR EU NU-L URĂSC PE DUMNEZEU!

Există mulți creștini sensibili care vor respinge imediat și categoric ideea că un credincios ar putea nutri o formă de ură la adresa lui Dumnezeu. Gândul că o inimă răscumpărată ar putea sau chiar ar fi vreodată mânioasă pe Dumnezeu, Cel care Și-a jertfit Fiul pentru noi, spre a ne oferi iertarea de păcate și o relație cu Sfânta Treime, le repugnă multora. Permiteți-mi ca, pentru câteva clipe, să dialogăm pe marginea întrebărilor pe care un credincios sensibil le-ar putea ridica, obiectând față de afirmația mea.

Cum se poate ca cineva să-L urască pe Dumnezeu? Mai întâi, haideți să ne gândim la inima unui necredincios. Necredinciosul Îl urăște pe Dumnezeu (Rom. 8:7). Indiferent dacă omul în cauză este arogant sau smerit cu inima, necinstit sau sincer în relația cu cei din jur, Scriptura afirmă că noi toți eram vrăjmași ai lui Dumnezeu, înainte de a ne fi împăcat cu El, prin moartea Fiului Său (Rom. 5:10). Eram vrăjmași ai Crucii, deoarece credeam că putem afla viața și în afara relației cu Dumnezeu, prin propria noastră înțelepciune și putere. Pavel îi descrie pe necredincioși în cuvintele: „fără minte, neascultători, rățăciți, roboți de tot felul de poftes și de plăceri, trăind în răutate și în pizmă, vrednici să fim urâți și urându-ne unii pe alții“ (Tit 3:3). Viața trăită în ură – ură față de Dumnezeu și față de ceilalți oameni – este o realitate de care inima oarbă, împietrită și înrobă nu poate scăpa cu niciun chip.

Dar eu nu pot să-L urăsc pe Dumnezeu, căci sunt credincios!

Mulți spun că nu este posibil, ba chiar nici nu se poate concepe ca un creștin să-L urască pe Dumnezeu, deoarece cele vechi s-au dus, iar toate lucrurile s-au făcut noi. Omul cel vechi a murit, iar noi am fost făcuți liberi să iubim într-un fel nou, cel al Duhului. Sunt cât se poate de acord cu această afirmație. În lăcașul cel mai intim al noii mele identități în Hristos, Îl iubesc pe Dumnezeu și iubesc legea Sa. Cu toate acestea, bălălia pentru a supune păcatul din mădularele mele se poartă fără oprire – și este o bălălie înverșunată.

PARTEA A DOUA



Strategia pentru războiul iubirii

CAPITOLUL ȘASE

CURRICULUM VITAE AL UNUI RĂZBOINIC:

Competențele inimii

Orice demers atât de complicat, provocator și semnificativ precum lupta pentru a ierta necesită o pregătire prealabilă și are nevoie de timp pentru a evolua. Mulți creștini pornesc de la premisa că, în momentul convertirii, după ce Duhul Sfânt începe să locuiască în ființa lor, vor deveni capabili să facă tot ce li se cere – să iubească, să ierte, să slujească, să le vorbească altora, să se roage, să facă ucenici etc. Este adevărat că, odată cu convertirea, devenim liberi să-L slujim pe Dumnezeu și să-i slujim pe cei de lângă noi cu o inimă nouă, însă nu pot să înțeleg cum de unii ar putea crede că vor primi cât ai clipi din ochi puterea de a face toate aceste lucruri. Inima credinciosului va fi capabilă să iubească și să ierte într-o manieră diferită de cea pe care o practica înainte de convertire, deși, dacă e să-l evaluăm după anumite standarde comportamentale, credinciosul ar putea părea acum mai stângaci și mai lipsit de eleganță în eforturile sale de a iubi, decât înainte de momentul convertirii.

De exemplu, o femeie care înainte de convertire obișnuia să treacă cu vederea problemele cu alcoolul ale soțului său, ar putea privi acum bețiile acestuia dintr-o perspectivă mai onestă și mai gra-

vă. Se poate ca în trecut ea să fi îndurat în tăcere comportamentul distructiv al soțului, în vreme ce acum se ceartă, se plânge, dă glas îngrijorării, ceea ce îi va aduce eticheta de persoană critică și băgăreață. Se prea poate chiar ca actul convertirii să-i aducă mai multă îndrăzneală și un discernământ spiritual mai fin, care se vor manifesta sub forma unor noi lupte cu suferința și mânia. Este foarte posibil ca modul său de a înțelege iubirea să capete noi dimensiuni și să o solicite mai mult, prin comparație cu atitudinea sa din trecut – ignorarea alcoolismului soțului său.

Uneori, întâlnirea cu Hristos nu crește de îndată în noi ceea ce majoritatea oamenilor numesc „iubire“. Ori de câte ori cineva se străduiește din răspuțeri să iubească cu iubirea lui Dumnezeu, el se angajează, de fapt, într-o acțiune care are mai multe șanse de eșec decât orice altă întreprindere omenească. Mai simplu spus, standardele lui Dumnezeu privind iubirea sunt întotdeauna mai înalte decât ale noastre; prin urmare, toate eforturile de a iubi într-o manieră biblică ne vor conduce, în mod inevitabil, la întărirea convingerii privind natura noastră nedesăvârșită și egocentrică. Dumnezeu ne cheamă să iubim, însă iubirea aceasta se dezvoltă treptat, de-a lungul unei vieți întregi de luptă pentru a înțelege personalitatea lui Dumnezeu, care ne urmărește cu o pasiune asiduă.

Creșterea este întotdeauna un proces evolutiv – cu alte cuvinte, se deprinde în mod progresiv, se clădește cărămidă cu cărămidă, lent, pe o perioadă îndelungată de timp. Procesul acesta este o călătorie, un pelerinaj prin văile necunoscute ce ascund încercări, furtuni și tumult sufletesc. S-ar putea spune că, dintr-un punct de vedere, nu este nevoie de prea multe pregătiri, înainte de a porni în călătorie. Domnul îi cere pelerinului slab pregătit doar să umble prin credință, conștient că El îi va purta de grijă în toate. Pe de altă parte, călătoria în sine reprezintă o pregătire, în cadrul căreia fiecare experiență în parte este folosită cumulativ spre a ne pregăti inimile pentru următoarea cotitură a drumului. Dumnezeu ne promite că niciodată nu ne va da mai mult decât suntem pregătiți să gestionăm (1 Cor. 10:13) – deși se prea poate ca, în anumite momente ale călătoriei, să fim de altă părere.

A doua zi după ce am scris cuvintele de mai sus, am aflat că tatăl meu fusese diagnosticat cu cancer pulmonar inoperabil. Nu există cuvinte care să descrie groaza, sentimentul de goliciune lăuntrică, furia și durerea ce m-au copleșit în momentul când l-am auzit pe

ESTE VREODATĂ RĂZBUNAREA DREAPTĂ?

Răz bunarea are o reputație proastă. Este o emoție venită din cealaltă parte a baricadei, pe care niciun bun creștin nu ar trebui să o îmbrățișeze. Răz bunarea este un bătaș, un golan ce trebuie ținut în frâu de sentimente mai nobile și mai duhovnicești. Dacă le puneți unor creștini întrebarea: „Este un lucru bun să dorești să te răz buni? Sau este vreodată răz bunarea o atitudine după voia lui Dumnezeu?“, eu sunt convins că mare parte dintre ei vor răspunde din toată inima „Categoric, nu!“

Dați-mi voie să nu fiu de acord cu ei. Răz bunarea este o pasiune extraordinară, fermecătoare, ce trebuie îmbrățișată ca un prieten de încredere care ne oferă tăria brațului său, pe parcursul călătoriei. Aș merge până acolo încât să afirm că, fără dorința de răz bunare, ne va lipsi energia necesară pentru a ne duce cu bine la sfârșit lunga noastră călătorie prin viață.

CE ESTE RĂZBUNAREA?

Sunt uimit când văd cât de mulți creștini consideră răz bunarea un act intrinsec rău. Odată, am întrebat pe cineva dacă răz bunarea este vreodată bună. Mi-a răspuns: „Este cea mai josnică dintre dorințele omenești. Răz bunarea înseamnă întoarcerea la legile tribale, care cer ochi pentru ochi. Noi, creștinii, am trecut dincolo de răz bunarea tribală, la o etică a iubirii, care, în loc să ceară despăgubiri pentru ochiul pierdut, întoarce și celălalt obraz.“ Repet: există în cuvintele sale o doză de adevăr (așa mică, cum e ea). Este drept că operăm cu o etică a iubirii, însă interlocutorul meu pornise de la presupuziția că iubirea și răz bunarea sunt termeni antagonici.

Aceași presupuziție îngrijorătoare vede o contradicție inerentă între îndurare și dreptate. I-am pus aceleași persoane întrebarea: de ce crede el că este mai neprihănit și mai curat decât Dumnezeu? A rămas perplex. Apoi m-a contrazis zgomotos, spunând că el Îl iubește pe Dumnezeu și nu se crede mai bun decât El. La un moment dat, în timpul obiecțiilor sale, am zis cu voce joasă: „Răz bunarea este a Mea, zice Domnul.“ Chipul i s-a îmblânzit și a remarcat: „Înțeleg unde bateți.“ Dacă răz bunarea este rea, în mod inerent, atunci Dumnezeu greșește când spune că Îi revine Lui.

Firește că se poate ca răz bunarea noastră să fie greșită și să pornească dintr-o motivație teribil de pervertită, însă ea este un act infam

PARTEA A TREIA



Lupta pentru suflet

CAPITOLUL ZECE

CUM SĂ IUBEȘTI O PERSOANĂ REA:

Războiul de asediu

Lumea aceasta este alcătuită din multe tipuri de oameni. Iată o constatare evidentă și intuitivă, dar adesea estompată de complexitatea comportamentului uman. Există deosebiri imense între oameni, dar totodată putem găsi suficiente elemente comune, cât să putem să îi împărțim în categorii. Următoarele trei capitole vor căuta să ofere răspuns întrebării: ce înseamnă să-i iubești cu îndrăzneală pe cei ce sunt răi, nebuni și, respectiv, de o păcătoșenie „obișnuită“. Premisa de la care pornim este aceea că este nevoie să oferim tipuri diferite de „daruri bune“, pentru a înrâuri diferite tipuri de oameni cu adevărul și viața. Etichetarea indivizilor ascunde anumite pericole, însă ideea de a împărți omenirea în cele trei categorii amintite are o anumită legitimitate.

Oamenii pot fi categorisiți în funcție de aproape orice criteriu. De exemplu, o persoană poate fi încadrată într-un grup în funcție de criteriile demografice – naționalitate, rasă, statut socio-economic, nivel de educație, profesie – sau prin prisma structurilor psihologice – temperament, tulburări de personalitate, clasificări psihiatrice (depresie, anxietate), adicții (tulburări alimentare, alcoolism, dependență

de sex). Probabil că există tot atâtea sisteme de clasificare a oamenilor, câte grupuri sunt.

Sistemele acestea sunt de multe ori foarte edificatoare și utile, ajutându-ne să grupăm, să evaluăm și să previzionăm comportamentul uman. Bunăoară, dacă știi că ești inginer, republican conservator și frecventezi o biserică foarte conservatoare, atunci, de regulă, pot să anticipez anumite lucruri în legătură cu tine, cu totul diferite de cele la care trebuie mă aștept dacă aflu că ești un artist care locuiește undeva sus la munte, departe de oameni, și că faci parte dintr-o comunitate creștină netradițională, care se întrunește la mansarda unui bar rock-and-roll.

Criteriile demografice sunt de obicei foarte interesante, însă, în majoritatea cazurilor, ele nu conduc la o înțelegere profundă a aspirațiilor și motivațiilor profunde ale omului. Cât privește categoriile psihologice, la prima vedere, își fac mai bine treaba și ne ghidează în înțelegerea motivației umane, deoarece informația psihologică ne acordează pe lungimea de undă a unor preocupări mai solide. Faptele concrete implică anumite tipare de reacție față de lumea noastră lăuntrică și față de lumea din jur, ceea ce este, categoric, mai lămuritor decât să știi dacă o persoană este inginer sau artist.

Dar, de regulă, informațiile psihologice scapă din vedere o altă dimensiune, crucială în procesul categorisirii, și anume: cum se raportează persoana la Dumnezeu – la adevăr, frumusețe și dreptate. Categoriile folosite în cartea Proverbe – batjocoritorul (omul rău), nebunul și prostul (păcătosul obișnuit, Prov. 1:22) – au de-a face cu informațiile pe orizontală (de genul categoriilor psihologice), dar se adresează și dimensiunii verticale a existenței noastre (modul de raportare a omului la Dumnezeu). Din acest motiv, ne vom concentra asupra categoriilor de oameni întâlnite în literatura sapiențială, care analizează motivațiile din spatele unei anume raportări la sine, la alți oameni și la Dumnezeu.

PERICOLELE ETICHETĂRII

Lipsa de precizie

Trebuie, totuși, să fim conștienți de pericolele aferente folosirii etichetelor de orice fel, în încercarea de a explica sufletul omenesc unic și misterios. În primul rând, toate categoriile sunt imprecise și cu

CAPITOLUL UNSPREZECE

CUM SĂ IUBEȘTI UN NEBUN:

Războiul de gherilă

Odată, un prieten mi-a povestit despre vizita sa recentă într-un oraș pe care-l numea „paradisul nebunilor“. L-am întrebat de ce a pus orașului și celor câteva milioane de locuitori ai săi eticheta de „nebuni“. „Oamenii de acolo par să trăiască pentru clipa de față, și cam atât“, mi-a răspuns. „Înhață cu furie orice le satisface pânțele.“ Poate că părerea sa despre un întreg oraș nu este tocmai corectă, însă el a reușit să surprindă, în puține cuvinte, caracteristicile-cheie ale omului pe care cartea Proverbe îl numește nebun – mândros, arogant și egocentrist.

Am consiliat odată un bărbat – un om de afaceri cu mână forte, sigur de sine și rigid în opinii. Încrederea lui în sine domina fiecare scenă pe care punea piciorul (Prov. 12:15; 28:26; 30:32). Prima oară când l-am întâlnit pe John și ne-am îndreptat spre biroul meu, a făcut comentarii asupra computerelor pe care le foloseam în instituție. M-a informat că făcusem o alegere proastă și că marca pe care o folosea el s-ar fi potrivit mult mai bine scopurilor noastre (Prov. 18:2). Încă de la începutul ședinței de consiliere mi-a adus la cunoștință că

CAPITOLUL DOISPREZECE

CUM SĂ IUBEȘTI UN PĂCĂȚOS OBÎȘNUIT:

O competiție athletică

Mă simt recunoscător că nu sunt nevoit să cinez zi de zi în compania unor oameni răi sau nebuni. În mod clar, ne este cu puțință să pornim război împotriva lor și să supraviețuim – și chiar mai mult de atât, însă uzura zilnică a luptei împotriva atacurilor de rușine, mânie și ură este chinuitoare, chiar și pentru cel mai bine pregătit și mai nobil dintre războinici. Nimeni nu poate evita să aibă de-a face cu oameni răi și cu nebuni, în familie, în diferite instituții, chiar și în lucrările creștine, însă este de-a dreptul tragic când ești silit să o faci adesea și la diferite niveluri, în cadrul relațiilor.

O prietenă de-a mea lucrează pentru o organizație religioasă condusă de niște tipi foarte nesăbuiți. Ea este în subordinea unor persoane arogante, care rivalizează pentru putere și-și sar unul altuia la gât, străduindu-se din răzputeri să-și păstreze teritoriul și alocațiile bugetare. Fațada este impecabilă și liniștită, însă lăuntrul este plin de schelete. Din nefericire, prietena mea este nevoită să înfrunte răul și în propria ei familie. Tatăl său a supus-o unor abuzuri grave în copilărie și adolescență, în toate felurile posibile. El continuă să nege existența unor abuzuri în trecutul său și are o purtare răzbușătoare și

abuzivă sub aspect verbal. Femeia aceasta împărțea locuința cu o persoană extrem de nebună, care ba o pedepsea cu răceală, ba o implora să strângă legăturile. De asemenea, ieșea cu un bărbat care vreme de doi ani se tot eschivase să-și ia vreun angajament, jonglând cu intimitatea de atâtea ori, că și ea pierduse șirul. Ani de zile, prietena mea a trăit o viață de nebun care se urăște pe sine și îndură abuzul celor din jur pentru că i se părea că nu are nimic mai bun la îndemână.

Cu ani în urmă, ea ar fi spus că tiparul distructiv al angajării în relații abuzive se datorează fricii și nesiguranței și, într-o oarecare măsură, acest lucru ar fi fost adevărat. Însă, odată cu trecerea timpului, și-a dat seama că era vorba și de o aplecare încăpățânată de a găsi noi fărâme de plăcere, indiferent cu ce preț, pentru a-și face inima imună la durerea pe care o presupune adevărata schimbare. Acum, ea se pocăiește; schimbarea îi dă libertatea să vadă și să înceapă să se ocupe de problema relațiilor sale tragice. Una dintre acțiunile la care a recurs a fost aceea de a reduce numărul de nebuni și de oameni răi cu care are de-a face într-o zi obișnuită. Și-a căutat o nouă colegă de cameră. A redus semnificativ contactul cu tatăl său și cu familia. I-a dat papucii aceluși Romeo nestatornic ce o curta. Iar între timp, așteaptă cu răbdare să găsească o slujbă mai bine plătită și cu un mediu de lucru mai puțin nebunesc, în care să-și trăiască chemarea.

După această schimbare semnificativă în relațiile sale, prietena mea mi-a spus, într-o zi: „Am întrerupt legăturile cu mulți oameni răi sau nebuni, după ce mai întâi le-am dat ocazia să rezolve problema vătămării pe care mi-au adus-o, însă acum, când am de-a face cu oameni obișnuiți, descopăr că lupta nu s-a încheiat. Ba chiar mi se pare că abia acum începe.“ Are mare dreptate. Deși s-ar putea să ne fie mai ușor să ne raportăm la un păcătos obișnuit, prin comparație cu omul rău sau cu nebunul, lupta rămâne reală. Decizia de a-l iubi pe cel pe care cartea Proverbe îl numește „prost“ ascunde provocări enorme.

Păcătoșii obișnuiți sunt oameni capabili încă să facă rău și, uneori, este aproape imposibil să-i deosebim de nebuni. Printre păcătoșii obișnuiți se numără persoane decente, care rareori au reflectat la realitățile viețuirii într-o lume căzută. Se poate ca ei să uite, în mare măsură, vătămrile ce le-au fost aduse și/sau să fie orbi la răul pe care ei înșiși îl provoacă altora. Oamenii uituci și orbi trăiesc pe muchie de cuțit, la granița dintre nebunie și înțelepciune. Nu sunt nebuni în sensul deplin al cuvântului, însă este posibil ca, peste o vreme, să alunece înspre împietrire și aroganță sau să devină mai adânc